

BIEDRĪBAS “PREIĻU NEVALSTISKO ORGANIZĀCIJU CENTRS” ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2026 –2030

1. IEVADS

Biedrības “Preiļu nevalstisko organizāciju centrs” attīstības stratēģija 2026 –2030 nosaka organizācijas vidēja termiņa attīstības virzienus, prioritātes un rīcības principus, balstoties uz Preiļu novada demogrāfisko situāciju, pilsoniskās sabiedrības attīstības vajadzībām un biedrības līdzšinējo pieredzi.

Stratēģija nosaka biedrības attīstības virzienus vidējā termiņā un kalpo kā pamats mērķtiecīgai rīcībai, prioritāšu noteikšanai, resursu piesaistei un sadarbībai ar pašvaldību, partneriem un finansētājiem.

Stratēģijas mērķis ir:

- ✓ definēt biedrības attīstības prioritātes 2026 – 2030 gadam;
- ✓ stiprināt Preiļu NVO centra lomu kā NVO sektora atbalsta un kopienas attīstības platformai;
- ✓ nodrošināt saskaņotu pāreju no vīzijas uz praktisku rīcību.

2. STRATĒGISKĀS PLĀNOŠANAS METODOLOĢIJA

Stratēģija izstrādāta, izmantojot **6 soļu stratēģiskās plānošanas metodi**, kas nodrošina secīgu un apzinātu attīstības procesu.

0. solis – Iztēloties un uzdrīkstēties

Vīzijas, ideālās nākotnes situācijas un organizācijas attīstības sapņa formulēšana.

1. solis – Esošās situācijas apzināšana

Esošo resursu, pieredzes, iekšējās kultūras, izaicinājumu un potenciāla izvērtēšana.

2. solis – Prioritāšu noteikšana

Būtiskāko vajadzību identificēšana un stratēģisko virzienu izvēle.

3. solis – Rīcības plānošana un īstenošana

Konkrētu darbību noteikšana, sadarbība, pilotēšana un mācīšanās procesā.

4. solis – Rezultātu izvērtēšana

Sasniegto rezultātu un stratēģisko mērķu izpildes analīze.

5. solis – Dalīšanās un iedvesmošana

Pieredzes apkopošana, komunikācija un iedvesmas nodošana citiem.

3. MISIJA, VĪZIJA UN VĒRTĪBAS

Misija

Būt par atbalstu, iedvesmas, spēka un zināšanu avotu Preiļu novada nevalstiskajām organizācijām un iedzīvotājiem, veicinot pilsonisko līdzdalību, sadarbību, mūžizglītību un sabiedrības ilgtspējīgu attīstību.

Vīzija

Preiļu NVO centrs ir dzīvs, atvērts un iedvesmojošs kopienas centrs, kurā:

- ✓ NVO jūtas piederīgas, atbalstītas un motivētas;
- ✓ dažādu paaudžu cilvēki mācās, pilnveidojas un sadarbojas;
- ✓ rodas jaunas idejas, projekti un iniciatīvas;
- ✓ NVO sektors Preiļu novadā ir redzams, spēcīgs un sabiedriski nozīmīgs.

Vērtības

Cilvēcība un iekļaušana – cieņa pret dažādību, īpaša uzmanība senioriem un cilvēkiem ar īpašām vajadzībām;

Sadarbība un līdzdalība – katrs ir aicināts būt līdzradītājs un līderis;

Atbalsts un uzticēšanās – individuāla pieeja, droša un iedrošinoša vide;

Mācīšanās un izaugsme – mūžizglītība, pieredzes apmaiņa;

Atbildība un ilgtspēja – pārdomāta resursu izmantošana un attīstība.

4. ESOŠĀS SITUĀCIJAS UN DEMOGRĀFISKĀ KONTEKSTA ANALĪZE

Preiļu NVO centrs ir pieredzējusi un atpazīstama organizācija ar vairāk nekā 28 gadu pieredzi NVO atbalsta un pieaugušo izglītības jomā, apvienojot 33 biedrus.

Stiprās puses:

- ✓ augsts iekšējās kultūras un uzticēšanās līmenis;
- ✓ spēcīga, profesionāla līderība;
- ✓ individuāla pieeja dalīborganizācijām;
- ✓ plaša pieredze mūžizglītības un neformālās izglītības īstenošanā.

Galvenie izaicinājumi:

- ✓ jauna attīstības impulsa nepieciešamība;
- ✓ stabila finansējuma un apmaksāta personāla trūkums;
- ✓ dalīborganizāciju un valdes zemā aktivitāte;
- ✓ jauniešu nepietiekama iesaiste;
- ✓ novecojusi materiāli tehniskā bāze;

- ✓ telpu pieejamības problēmas cilvēkiem ar kustību traucējumiem;
- ✓ sabiedrības novecošanās un ar to saistītie sociālie izaicinājumi.

Demogrāfiskā situācija Preiļu novadā

Preiļu novadu raksturo ilgstošas demogrāfiskās pārmaiņas, kas būtiski ietekmē vietējās kopienas ilgtspēju, sabiedrības saliedētību un pilsoniskās līdzdalības potenciālu. Iedzīvotāju skaita samazināšanās un sabiedrības novecošanās ir viens no būtiskākajiem attīstības izaicinājumiem novadā.

Galvenie demogrāfiskie rādītāji (pēc publiski pieejamiem CSP un pašvaldības datiem uz 2025. gada 1. janvāri): Preiļu novadā dzīvo aptuveni **15 500 iedzīvotāju**;

- ✓ seniori vecumā **65+ veido ap 24%** no visiem iedzīvotājiem (aptuveni 3 700–3 800 personas);
- ✓ bērnu un jauniešu (0–14 gadi) īpatsvars ir tikai **ap 13%**;
- ✓ darbaspējīgā vecuma iedzīvotāju skaits samazinās migrācijas un zema dzimstības līmeņa dēļ;
- ✓ ievērojama daļa senioru dzīvo vieni, īpaši lauku teritorijās.

Galvenās demogrāfiskās tendences: - sabiedrības strauja novecošanās un paaudžu disproporcija; - pieaugošs sociālās izolācijas un vientulības risks senioru vidū; - samazināts vietējais cilvēkresurss NVO, brīvprātīgajam darbam un kopienas iniciatīvām; - atšķirīga pakalpojumu un līdzdalības iespēju pieejamība pilsētā un pagastos.

Šie rādītāji apliecina, ka senioru sociālā aktivizēšana, mūžizglītība un pilsoniskās līdzdalības veicināšana Preiļu novadā nav īstermiņa iniciatīva, bet strukturāla un ilgtermiņa nepieciešamība. Vienlaikus demogrāfiskā situācija uzsver nepieciešamību stiprināt vietējo NVO kapacitāti kā būtisku instrumentu sabiedrības saliedēšanai un iedzīvotāju iesaistei vietējā līmenī.

5. MĒRĶGRUPAS

Stratēģija balstās uz mērķa grupu vajadzību analīzi, kas veikta, izvērtējot Preiļu novada demogrāfisko situāciju, NVO sektora attīstības izaicinājumus un līdzšinējo biedrības pieredzi. Mērķa grupu vajadzības ir pamats stratēģisko virzienu un rīcību noteikšanai.

5.1. Preiļu novada nevalstiskās organizācijas un NVO līderi

Galvenās vajadzības:

- ✓ kapacitātes stiprināšana projektu izstrādes, vadības un administrēšanas jomā;
- ✓ regulārs metodiskais un konsultatīvais atbalsts;
- ✓ piekļuve aktuālai informācijai par finansējuma iespējām un sadarbības iniciatīvām;
- ✓ savstarpējas sadarbības un pieredzes apmaiņas platforma;
- ✓ motivējoša vide, kas veicina līdzdalību un līderību vietējā līmenī;
- ✓ telpas un tehniskais nodrošinājums NVO darbībai.

5.2. Seniori

Galvenās vajadzības:

- ✓ sociālās izolācijas un vientulības mazināšana;
- ✓ pieejamas mūžizglītības iespējas (digitālā, veselības un pilsoniskā pratība);
- ✓ droša, cieņpilna un iekļaujoša vide;
- ✓ iespējas būt aktīviem sabiedriskajā dzīvē un nodot pieredzi citām paaudzēm;
- ✓ regulārs, saprotams un pieejams izglītības piedāvājums vietējā līmenī.

5.3. Cilvēki ar īpašām vajadzībām

Galvenās vajadzības:

- ✓ fiziski pieejama un droša vide;
- ✓ pielāgotas aktivitātes un individuāla pieeja;
- ✓ vienlīdzīgas iespējas piedalīties sabiedriskajās un izglītojošajās aktivitātēs;
- ✓ atbalstoša attieksme un sociālā iekļaušana;
- ✓ informācijas pieejamība dažādos formātos.

5.4. Jaunieši

Galvenās vajadzības:

- ✓ jēgpilnas līdzdalības iespējas vietējā sabiedriskajā dzīvē;
- ✓ prasmju attīstība (līderība, iniciatīva, pilsoniskā līdzdalība);
- ✓ mūsdienīgi un elastīgi iesaistes formāti;
- ✓ starppaaudžu sadarbības iespējas;
- ✓ mentoru un atbalsta personu pieejamība.

5.5. Vietējā kopiena kopumā

Galvenās vajadzības:

- ✓ iespējas iesaistīties sabiedriskajās aktivitātēs un kopienas iniciatīvās;
- ✓ pieejams atbalsta un koordinācijas centrs pilsoniskajai līdzdalībai;
- ✓ informētība par līdzdalības iespējām;
- ✓ sadarbība starp iedzīvotājiem, NVO un pašvaldību.

6. SVID ANALĪZE (KOPSAVILKUMS)

Stiprās puses (S)	Vājās puses (V)
Ilgstoša pieredze NVO atbalsta un mūžizglītības jomā	Nestabils un projektu atkarīgs finansējums
Pozitīva reputācija un uzticēšanās vietējā kopienā	Ierobežoti cilvēkresursi un brīvprātīgo izdegšanas risks
Spēcīga līderība un uz vērtībām balstīta organizācijas kultūra	Nepietiekama dalīborganizāciju un jauniešu iesaiste
Pieredze darbā ar senioriem un sociāli mazāk aizsargātām grupām	Novecojuši materiāli tehniskā bāze
Spēja nodrošināt individuālu pieeju un elastīgus risinājumus	Telpu pieejamības ierobežojumi cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem

Iespējas (I)	Draudi (D)
Sabiedrības novecošanās palielina pieprasījumu pēc mūžizglītības un sociālās iesaistes	Ilgstoša iedzīvotāju skaita samazināšanās novadā
Sabiedrības integrācijas fonda un ES fondu atbalsta programmas	Brīvprātīgā darba resursa samazināšanās
Pašvaldības interese par sadarbību ar NVO	Finansējuma nepastāvība un konkurence par resursiem
Starppaaudžu sadarbības un brīvprātīgā darba attīstība	Sabiedrības intereses mazināšanās par tradicionālām NVO formām
Digitālo rīku izmantošana līdzdalības paplašināšanai	NVO sektora fragmentācija un kapacitātes nevienmērība

7. STRATĒĢISKIE VIRZIENI (2026–2030)

1. Stratēģiskais virziens: NVO kopienas stiprināšana un iedvesmošana

Mērķis: veicināt piederības sajūtu, motivāciju un sadarbību starp NVO centra dalīborganizācijām.

2. Stratēģiskais virziens: Kompleksa atbalsta nodrošināšana NVO

Mērķis: stiprināt dalīborganizāciju kapacitāti, nodrošinot metodisku, informatīvu un materiālu atbalstu.

3. Stratēģiskais virziens: Mūžizglītība un sabiedrības iesaiste

Mērķis: veicināt sabiedrības, īpaši senioru, cilvēku ar īpašām vajadzībām un jauniešu, izglītošanu un sociālo līdzdalību.

Galvenā rīcība šajā virzienā – **Senioru skolas izveide** kā pastāvīga Preiļu NVO centra mūžizglītības programma.

8. STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANA UN IZVĒRTĒŠANA

Stratēģija tiek īstenota, izstrādājot ikgadējus rīcības plānus, nosakot izmērāmus rādītājus un regulāri izvērtējot progresu.

Stratēģija ir elastīgs dokuments, kuru iespējams precizēt atbilstoši mainīgajām vajadzībām un resursiem.

PIELIKUMS Nr.1

BIEDRĪBAS “PREIĻU NVO CENTRS” RĪCĪBAS PLĀNS 2026 –2030

Rīcības plāns izstrādāts, balstoties uz Biedrības “Preiļu NVO centrs” Attīstības stratēģiju 2026.–2030. un kalpo kā praktisks instruments stratēģisko virzienu īstenošanai vidējā termiņā.

1. STRATĒGISKAIS VIRZIENS

NVO kopienas stiprināšana un iedvesmošana

Stratēģiskais mērķis: Veicināt Preiļu NVO centra dalīborganizāciju sadarbību, piederības sajūtu un motivāciju aktīvai līdzdalībai.

Rīcības (2026–2030):

- ✓ organizēt iedvesmas un saliedēšanas pasākumus (labās prakses pēcpusdienas, projektu pieredzes vakarus);
- ✓ nodrošināt neformālu vidi dalīborganizāciju savstarpējai iepazīšanai;
- ✓ organizēt pieredzes apmaiņas braucienus Latvijā;
- ✓ veicināt dalīborganizāciju iniciatīvu un līdzatbildību centra aktivitātēs.

2. STRATĒĢISKAIS VIRZIENS

Kompleksa atbalsta nodrošināšana NVO

Stratēģiskais mērķis: Stiprināt NVO centra dalīborganizāciju kapacitāti, nodrošinot daudzveidīgu metodisko un informatīvo atbalstu.

Rīcības (2026–2030):

- ✓ sniegt individuālas konsultācijas projektu, vadības un administratīvos jautājumos;
- ✓ regulāri informēt par finansējuma piesaistes iespējām;
- ✓ atbalstīt projektu ideju izstrādi un iesniegšanu;
- ✓ attīstīt materiāli tehnisko bāzi.

3. STRATĒĢISKAIS VIRZIENS

Mūžizglītība un sabiedrības iesaiste

Stratēģiskais mērķis: Veicināt sabiedrības, īpaši senioru, cilvēku ar īpašām vajadzībām un jauniešu izglītošanu un sociālo līdzdalību.

Rīcības (2026–2030):

- ✓ organizēt mūžizglītības un neformālās izglītības nodarbības dažādām mērķgrupām;
- ✓ attīstīt digitālās, pilsoniskās un veselības pratības aktivitātes;
- ✓ veicināt brīvprātīgo darbu un starppaaudžu sadarbību;
- ✓ izveidot un uzturēt **Senioru skolu** kā pastāvīgu Preiļu NVO centra mūžizglītības programmu;
- ✓ izstrādāt jauniešiem saistošus iesaistes formātus.

4. HORIZONTĀLIE UZDEVUMI

(attiecas uz visiem stratēģiskajiem virzieniem)

- ✓ ilgtspējīga finansējuma piesaiste (projekti, pakalpojumi);
- ✓ cilvēkresursu stiprināšana (apmaksāts darbinieks, grāmatvedības nodrošināšana);

- ✓ telpu pieejamības un drošības uzlabošana;
- ✓ iekšējās komunikācijas un dalīborganizāciju iesaistes stiprināšana.

5. RĪCĪBAS PLĀNA IZVĒRTĒŠANA

Rīcības plāna īstenošana tiek izvērtēta reizi gadā, analizējot sasniegtos rezultātus, izaicinājumus un nepieciešamās korekcijas.

Rīcības plāns ir elastīgs dokuments un var tikt precizēts atbilstoši pieejamajiem resursiem un aktuālajām vajadzībām.